

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
 Avdelning 1
 Maria Persson

DOM
 2011-09-16
 Meddelad i
 Malmö

Mål nr
 6512-11 E

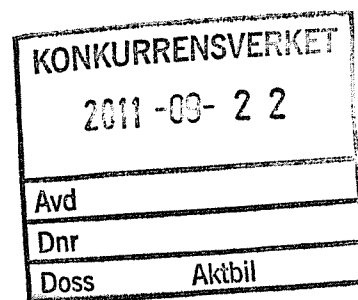
SÖKANDE

Schindler Hiss AB, 556202-2821
 Rullagergatan 4
 415 26 Göteborg

MOTPART

AB Landskronahem
 Box 4026
 261 04 Landskrona

Ombud: Advokat Henrik Willquist
 Advokatfirman Lindahl KB
 Box 1214
 251 12 Helsingborg

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår Schindler Hiss AB:s yrkande om ingripande enligt LOU.

YRKANDEN M.M.

AB Landskronahem genomför en upphandling med förenklat förfarande av fullserviceavtal för hissar. Enligt tilldelningsbeslut har ThyssenKrupp Elevator Sverige AB (Thyssen) tilldelats kontraktet.

Schindler Hiss AB (Schindler) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att den ska göras om.

AB Landskronahem (Landskronahem) motsätter sig bifall till ansökan.

DOMSKÄL

Schindler har ifrågasatt upphandlingen på en rad olika punkter. Nedan redovisas dessa genom Schindlers argumentation och Landskronahems invändningar följt av förvaltningsrättens bedömning, för vilken följande bestämmelser är direkt relevanta.

Enligt 16 kap. 1 och 5 §§ LOU kan rätten pröva om en upphandlande myndighet har brutit mot någon bestämmelse i lagen och på talan av en leverantör som lidit eller kan komma att lida skada besluta att en upphandling ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt.

I 15 kap. 9 § LOU anges att anbudssökande och anbudsgivare ska ges skälig tid att komma in med ansökningar respektive anbud.

Utvärderingsmodellen

I det aktuella förfrågningsunderlaget anges i punkt UF3.52, Prövning av anbud, att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet antas med hänsyn till bland annat kriteriet Pris, viktat till 80 procent:

Vid bedömning av anbudssumma får lägsta anbudet 80 poäng.
Övriga anbud får en lägre poäng i förhållande till lägsta anbudet.

Schindler:

Utifrån vad som anges i förfrågningsunderlaget har bolaget ingen möjlighet att veta hur poängen kommer att sättas i förhållande till varandra. Kommer den anbudsgivare vars anbud exempelvis är 20 procent dyrare än billigaste anbud att få en poäng som är 5, 10 eller kanske 40 procent lägre? Det är således Landskronahem som avgör hur poängsättningen ska bli och kan därmed till 80 procent styra utfallet då just denna del är 80 procent av hela anbudet. Hur Landskronahem faktiskt ska göra utvärderingen anges inte i anbudsförfrågan. Detta strider mot transparensprincipen.

Landskronahem:

Poängsättningen är transparent då Landskronahem har använt en sedvanlig matematisk modell som innebär att leverantörernas prisuppgifter har dividerats med lägsta priset och fått poäng i förhållande till detta. Thyssen har lämnat det lägsta priset (1 667 900 kr) och således fått 80 poäng. Schindler har lämnat det högsta priset (2 302 659 kr) och således fått lägst poäng i det avsnittet ($1\,667\,900\text{ kr} / 2\,302\,659 \times 80 = 58,2$ poäng). Schindler har inte på något sätt missgynnats.

Förvaltningsrättens bedömning:

Vid upprättande av ett förfrågningsunderlag är den upphandlande myndighet fri att fastställa de krav som kommer att tillmätas betydelse vid en upphandling. Av praxis följer att ett förfrågningsunderlag ska vara klart och tydligt utformat så att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande myndigheten tillmäter betydelse vid upphandlingen och att en utvärderingsmodell ska vara utformad så att den är ägnad att leda till ett rättvisande resultat.

I förevarande upphandling har poängsättning gjorts utifrån en enkel matematisk beräkning innebärande att ju högre pris en anbudsgivare lämnar desto lägre poäng får anbudsgivaren. Enligt förvaltningsrätten framgår det tillräckligt tydligt av förfrågningsunderlaget hur kriteriet Pris ska viktas och hur utvärderingsmodellen kommer att tillämpas.

Antalet hisstekniker

I ett förtydligande till förfrågningsunderlaget (PM 2) anges i punkt UF3.52 *Prövning av anbud* följande om utvärderingskriteriet Lokala resurser, hisstekniker i närområdet, viktat till 20 procent.

Lokal organisation för uppdraget samt tjänsten för eftermarknaden. Antalet hisstekniker som arbetar lokalt i närområdet under dagtid och har en inställetid av max 30 minuter.

1-5 = 8 poäng
6-10 = 11 poäng
11-19 = 15 poäng
20 - = 20 poäng

Schindler:

För att få maximala 20 poäng krävs att det finns minst 20 hisstekniker på ett maximalt avstånd av 30 minuter under dagtid och detta för en kund som

har 119 hissar. Normalt krävs en erfaren hisstekniker för att sköta ett fullserviceavtal av ca 140–200 hissar. Vid yttersta nödfall, om t.ex. två hissar stannar samtidigt, kan hissteknikern ta hjälp av en kollega. Det är mycket ovanligt att två hissar stannar samtidigt hos samma kund. Att då kräva att minst 20 hisstekniker som har en inställetid på 30 minuter dagtid under vardagar och samtidigt ha en prisbild som denna är inte förenligt med verkligheten. Det är inte rimligt att kräva att mer än två tekniker ska ha en inställetid på 30 minuter. Kravet strider mot proportionalitetsprincipen.

Landskronahem:

Det är fråga om ett stort hissbestånd som är geografiskt spritt. Att två hisstekniker skulle vara tillfyllest för att hantera den tänkbara situationen med ett flertal hisshaverier är verklighetsfrämmande. Landskronahems intressen är dess hyresgäster och att fastna i en hiss är en situation som upplevs mycket otäck och ingen tid kan sparas för att omgående se till att personen kommer ut. Det framgår tydligt vilket poängantal som tilldelas vid olika antal tillgängliga servicetekniker. Den leverantör som fick högst poäng hade 37 servicetekniker tillgängliga, dvs. nästan dubbelt så många som Landskronahem begärt. Även om Schindler hade fått full poäng i momentet hade det inte påverkat utgången med tanke på bolagets höga pris.

Förvaltningsrättens bedömning:

För att ett ingripande enligt LOU över huvud taget ska bli aktuellt krävs det att Schindler kan påvisa att bolaget lidit skada av förfarandet. Även om Schindler skulle få högsta möjliga poäng (20) avseende kriteriet Hisstekniker skulle bolaget likväl inte placera sig på en första plats i utvärderingen, eftersom poängdifferensen mellan vinnande bolag och Schindler var högre än så (21,8) beträffande det enda övriga kriteriet, Pris. Av detta följer att Schindler inte lidit skada i den mening som avses i 16 kap. LOU. Förvalt-

ningsrätten saknar därmed anledning att pröva Schindlers invändning att värderingen av antalet tillgängliga hisstekniker strider mot proportionalitetsprincipen.

Anbudstiden

Schindler:

Anbudsfrågan kom den 7 juni 2011 och anbudet skulle vara inne redan den 23 juni 2011. Sista dagen för frågor var den 13 juni vilket innebär att anbudslämnarna endast hade fyra arbetsdagar på sig att ställa frågor. Schindler ville få ett antal frågor besvarade vilka skickades till Landskronahem den 9 juni. Dessa frågor besvarades den 14 juni, dvs. en dag efter sista dagen för frågor vilket gjorde att Schindler inte fick chansen att ställa kompletterande frågor på svaren man fått. Dessutom dök det efter sista dagen att ställa frågor upp frågor som Schindler gärna hade ställt, vilket då inte var möjligt.

Anbudsfrågningar av detta slag är mycket komplicerade och anledningen till att frågorna inte upptäcktes innan sista dagen att ställa frågor var tidsbrist. Vid diskussionen mellan Landskronahem och Schindler om hur lång tid det var rimligt att hela anbudsprocessen behövde ta angav Landskronahem att anbudslämnarna skulle få fyra veckor på sig att lämna in anbud men i stället fick anbudslämnarna två veckor. Anbudstiden var inte skälig med hänsyn till en så här komplicerad anbudsfrågan. Den korta anbudstiden är inte förenlig med LOU.

Landskronahem:

Med tanke på att upphandlingen var en följd av att en tidigare upphandling fick avbrytas var Landskronahem angeläget om att så snart som möjligt få

till stånd en ny upphandling. Det diskuterades därför med bland annat Schindler hur lång tid som kunde vara rimligt att leverantörerna skulle behöva. Schindler uttryckte ingen annan åsikt än att de aktuella tiderna skulle passa bra. Tidsfristerna har inte varit orimligt korta, särskilt med beaktande av att upphandlingen följer på en tidigare i sak identisk upphandling.

Förvaltningsrättens bedömning:

Vid tillämpning av förenklat upphandlingsförfarande anges det i LOU att anbudsgivarna ska ges skälig tid att inkomma med anbud. Det finns inte någon egentlig skyldighet för en upphandlande myndighet att besvara inkomna frågor och enligt LOU är det inte heller någon rättighet för en anbudsgivare att få ställa frågor.

För det fall frågor skulle komma att ställas till Landskronahem har det i förfrågningsunderlaget angetts att det skulle göras senast tio dagar före anbudstidens utgång samt att svar skulle lämnas till alla anbudsgivare senast sex dagar före anbudstidens utgång.

Den förevarande upphandlingen är en följd av att en tidigare upphandling avbröts och den senare är enligt Landskronahem i sak identisk med den tidigare, något som inte motsagts av Schindler. Förvaltningsrätten anser mot den bakgrunden att anbudstiden har varit skälig för i vart fall Schindler, som både lämnade ett anbud och tilldelades kontraktet i den tidigare avbrutna upphandlingen. Bolaget kan därför inte anses ha lidit någon skada av de aktuella tidsgränserna.

Frågor och svar

Schindler:

Frågorna som ställdes kom aldrig ut som frågor och svar. Vad som kom ut var kompletteringar och där angavs inte om det var frågorna som föranledde kompletteringarna. Det är mycket möjligt att det kom in fler frågor än de från Schindler, vars svar var inbakade i kompletteringarna i PM 1 och PM 2. Detta innebär att bara den eller de som har skickat in frågor vet om det är frågorna som har föranlett kompletteringarna. Detta strider mot likabehandlingsprincipen. Det enda sättet att inte bryta mot likabehandlingsprincipen är att presentera frågorna och svaren tillsammans.

Landskronahem:

Landskronahem har valt att presentera kompletterande information genom att sammanställa informationen i två promemorior. Några regler i LOU om formen för presentation av svar och kompletteringar finns inte. Inte heller anges någon särskild tid för ”frågestund”. Rimliga tider har iakttagits.

Förvaltningsrättens bedömning:

Det finns inga formkrav i LOU på hur en upphandlande myndighet ska presentera svar på frågor under anbudstiden. För att inte åsidosätta likabehandlingsprincipen måste dock samtliga anbudsgivare få ta del av informationen i svaren. I förevarande upphandling har svaren sammanställts genom förtydliganden i två kompletterande promemorior och skickats ut till samtliga anbudsgivare. Någon grund för ingripande finns enligt förvaltningsrätten därför inte.

Omprogrammering av talkommunikation

Schindler:

I entreprenadbeskrivningen anges att eventuell omprogrammering av talkommunikation ska ingå i anbudet. Oavsett om hisstelefonen har GSM-kort eller annan form av kommunikationssätt bör en omprogrammering göras, men det är möjligt att det finns en annan lösning som inte har presenterats i anbudsfrågan. Landskronahem anger inte i anbudsfrågan vilket kommunikationssätt hissarna har och det anges inte heller vilka hissar som behöver omprogrammeras respektive inte behöver omprogrammeras. Detta gör att entreprenörer som inte har entreprenaden i dag måste ta med kostnaden för samtliga hissar i kalkylen vilket nuvarande entreprenör inte behöver göra. Arbetet tar ca en timme per hiss inklusive resor, dvs. totalt ca 119 arbetstimmar. Detta strider mot likabehandlingsprincipen.

Landskronahem:

I samband med ett eventuellt byte av leverantör kommer det att uppstå en kostnad för omprogrammering. Omprogrammering innebär att hisstelefonen kopplas om till det hiss företag som har servicen. Det är emellertid felaktigt att samtliga 119 hissar är i behov av omprogrammering, 98 av hissarna har nämligen GSM-kort vilka inte behöver omprogrammeras vid byte av leverantör. Alltså återstår det 21 hissar som är i behov av omprogrammering. Landskronahem bedömer att tidsåtgången för samtliga dessa hissar kan uppskattas till tio timmar. Med en skälig timkostnad på 580 kr (Thyssens timpris) blir Schindlers maximala ”nackdel” 5 800 kr. Skillnaden mellan Thyssens anbud och Schindlers anbud är ca 625 000 kr och sålunda är den eventuella merkostnad som Schindler drabbats av fullständigt irrelevant för tilldelningen av kontraktet.

Förvaltningsrättens bedömning:

För att ett ingripande enligt LOU över huvud taget ska bli aktuellt krävs det att Schindler lidit skada av ett visst förfarande. Enligt förvaltningsrätten har Schindler inte förmått visa någon skada av att eventuell omprogrammering av talkommunikation ingår i anbudet.

Hissar som omfattas av garanti

Schindler:

I adressförteckningen anges totalt 119 hissar. Dock anges att tio av dessa hissar ligger under garanti, vilket innebär att hissentreprenören som har byggt eller moderniserat hissen även sköter underhållet av hissen fram tills garantitiden går ut. Åtta hissar har garanti till januari 2013, en hiss har garanti till september 2012 och en till juni 2013. Det fanns bara möjlighet att ge ett pris per hiss och år oavsett om hissen har garanti eller inte. Det är mycket otydligt vad som ingår och inte ingår i anbudssumman som ska gälla i tre år.

Landskronahem:

Samtliga anbudsgivare hade vid lämnande av anbud information om antalet hissar och under vilka tider garanti löpte. Detta framgår av en kopia till anbudsförmålet. Landskronahem har på ett tydligt sätt angett vilka hissar som omfattas av garanti och hur länge garantin löper. När garantin upphör ska hissarna omfattas fullserviceavtalet.

Förvaltningsrättens bedömning:

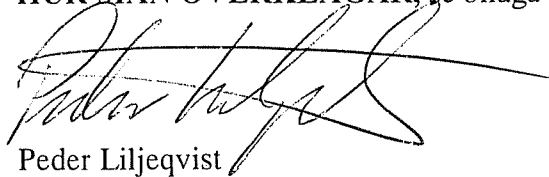
I en adressförteckning i förfrågningsunderlaget framgår tydligt vilka hissar som är under garanti och när garantitiden löper ut. Det är klargjort och

ostridigt att de hissar som är under garanti inte ska ingå i fullserviceavtalet. Enligt förvaltningsrätten är förfrågningsunderlaget på denna punkt tydligt och kan inte tolkas på annat sätt än att de aktuella hissarna ska ingå i fullserviceavtalet först efter att garantitiden gått ut och att kostnaden för denna återstående tid ska ingå i anbudssumman.

Sammanfattning

Förvaltningsrätten finner att Schindler inte har förmått göra sannolikt att Landskronahem har brutit mot bestämmelserna i LOU. Det finns därmed inte skäl för ingripande enligt 16 kap. 1 och 5 §§ LOU. Schindlers yrkande om sådant ingripande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B LOU)

Peder Liljeqvist

